

2 KREDITES, SZABADON VÁLASZTHATÓ SZEMINÁRIUM

NAPPALI I. FÉLÉV; IDŐPONT ÉS HELYSZÍN: KÉSŐBBI EGYEZTETÉS NYOMÁN!

ÓRAMEGBESZÉLÉS: SZEPTEMBER 7. (KEDD) 12:30-TÓL A FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA TANSZÉKEN (520)

Előadó: Dr. Tubay Tiziano (tubay.tiziano@gmail.com)

A tanegység célja: Didaktikai cél: A hallgatók bevezetése a legfontosabb Árpád-házi szentek legendairódmába és a legendák hatástörténetébe. Tartalmi cél: Az egyes szentekhez kötődő hagiográfiai toposzok és problémák bemutatása a főbb szakirodalom feldolgozásával.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a fontosabb Árpád-házi szentek (Szt. István, Szt. Imre, Szt. László, Szt. Erzsébet, Szt. Margit) középkori legendáit és keletkezésük történetét. Megfelelő elméleti felkészültséggel közelít az irodalmi és képzőművészeti ábrázolásokhoz, a jelenségeket árnyaltan, művelődéstörténeti kontextusukban képes vizsgálni.

Tematika: 1. Óramegbeszélés, a témák felosztása. Bevezetés, a fogalmak tisztázása. 2. Az uralkodó- és dinasztikus szentek. 3. Az 1083-as szentté avatások, Szt. István legendái. 4. Az országfelajánlás motívuma: Regnum Marianum – Patrona Hungariae. 5. Szt. Imre legendái és szüzesség eszménye. 6. A kanonizáció reformja, Szt. Erzsébet szentté avatási pere és legendája. 7. A domonkos hagiográfia, Szt. Margit pere és legendái. 8. A lovagkirály, Szt. László legendái. 9. Szt. László mint a magyar államiség megtestesítője. 10. Szt. László művészeti ábrázolásai. 11. Szentkultuszok a mindennapokban, személynévadás. 12. Összefoglalás, a szemináriumi dolgozatok megvitatása.

Követelmény: Felkészülés az egyes alkalmakra kijelölt szemelvényekből, valamint aktív részvétel a szemináriumokon. A félév eleji megbeszélés alapján ki-ki egy témát mélyebben dolgoz fel és arról prezentációval referál. A szemeszter végén 5 oldal terjedelmű szemináriumi dolgozat, szabadon választott témából (ami a referátumával is megegyezhet).

Válogatott irodalom:

Primer: *Árpád-kori legendák és intelmek: Szentek a magyar középkorból I.*, összeállította ÉRSZEGI Géza, fordította CSÓKA J. Gáspár, ÉRSZEGI Géza, KURCZ Ágnes, SZABÓ Flóris. Millenniumi magyar történelem. Források. Budapest: Osiris Kiadó, 1999. *Magyarország virága: 13. századi források Árpád-házi Szent Erzsébet életéről*, szerkesztette J. HORVÁTH Tamás és SZABÓ Irén, fordította BELLUS Ibolya, CSALOG Judit, J. HORVÁTH Tamás, KATONA Rezsóné, MADAS Edit, RIHMER Zoltán, VINNAINÉ LAKATOS Éva. Középkori keresztény írók 3. Budapest: Szent István Társulat, 2001. *Árpád-házi Szent Margit legrégebb legendája és szentté avatási pere: Boldog Margit élettörténete. Vizsgálat Margit szüznek életéről, magatartásáról és csodatetteiről*, fordította BELLUS Ibolya és SZABÓ Zsuzsanna, a jegyzeteket írta BELLUS Ibolya, az előszót írta KLANICZAY Gábor. Budapest: Balassi Kiadó, 1999.

Szekunder irodalom: SZOVÁK Kornél és VESZPRÉMY László. „Kronikák, legendák, intelmek: Utószó”. In *Scriptores rerum Hungaricarum, Vol. II.*, edendo operi praefuit E. SZENTPÉTERY, 721–799. Reprint kiadás. Budapest: Nap Kiadó, 1999. KLANICZAY Gábor. *Az uralkodók szentsége a középkorban*. Budapest: Osiris Kiadó, 2000. MAGYAR Zoltán. *Az Árpád-ház szentjei*. Budapest: Kairosz Kiadó, 2005. TÖRÖK József, szerk. *Doctor et apostol: Szent István-tanulmányok*. Budapest: Márton Áron Kiadó, 1994. TÜSKÉS Gábor és KNAPP Éva. „Magyarország – Mária országa: Egy történelmi toposz a 16–18. századi egyházi irodalomban”. *Irodalomtörténeti Közlemények* 104, 5–6. sz. (2000): 573–602. KLANICZAY Gábor. „Rex iustus – a keresztény királyság szent megalapítója”. In *Szent István és az államalapítás*, szerkesztette VESZPRÉMY László, 107–130. Budapest: Osiris Kiadó, 2002. MIKLÓS Péter. „A monachizmus és a tisztaság erénye Szent Imre herceg legendájában: Kultuszának eszmétörténeti háttéréhez”. *Aetas* 17, 4. sz. (2002): 89–96. BARNA Bálint. „A középkori Szent Imre-kép”. *Studia Caroliensia*, 3–4. sz. (2006): 91–110. SZ. JÓNÁS Ilona. *Árpád-házi Szent Erzsébet*. Életek és korok. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1986. DEÁK Viktória Hedvig O. P. *Árpád-házi Szent Margit és a domonkos*

hagiográfia. Budapest: Kairosz Kiadó, 2005. MEZEY László, szerk. *Athleta patriae: Tanulmányok Szent László történetéhez*. Hungaria Sacra 1. Budapest: Szent István Társulat, 1980. MADAS Edit, „Középkori prédikációk Szent László királyról: Bevezetés”. In MADAS Edit és HORVÁTH Zoltán György, *Középkori prédikációk és falképek Szent László királyról*, 13–25. Budapest: Romanika Kiadó, 2008. KLANICZAY Gábor. „A Szent László-kultusz kialakulása”. In *Nagyvárad és Bihar a korai középkorban: Tanulmányok Biharország történetéről 1.*, szerkesztette ZSOLDOS Attila, 7–39. Nagyvárad: Varadinum Kulturális Alapítvány, 2014. GEDAI István. „Szent László ábrázolása a magyar pénzekben”. In *Boldog Várad*, szerkesztette BÁLINT István János, 79–79. Budapest: Héttorony Könyvkiadó, 1992. BARTÓK, Zsófia Ágnes and Péter BOGNÁR. „De Sancto Ladislao: The Genres of the Two Variants”. In *The Poetics of Multilingualism – La Poétique du plurilinguisme*, edited by Levente SELÁF and Patrizia NOEL, 7–21. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2017. SLÍZ Mariann. *Szentkultusz és személynévadás Magyarországon*. Budapest: Szent István Társulat, 2021.